

CANADA.

THE SWEDISH WEEKLY.

ARG. X. - NR 4.

WINNIPEG, MAN., 23 JANUARI 1902.

LÖP. NR 501.

Gamla världen 1901.

Året 1901 har i Europa varit ett fröens år, på det stora hela tagit, ett fröens år, hvars bokslut skulle blifvit ganska lyckligt, om ej en för stor finansiell och ekonomisk depression gjort sig gällande i så godt som alla europeiska länder. Vi ämnar emellertid icke nu närmare ordtala honom, vi skola endast med några få kortfattade anteckningar i breda drag återkalla i minne de märkligaste händelserna på det politiska och sociala lifvets område.

Inför en sådan minnesteckning rikts blick en öfvermåttligen först på England, som alljämt sänder sina legioner till Syd Afrika, där kriget med de tappre boer folken, nu öfver tvåårigt, redan brukat öfver fyra miljarder kronor. När vi skola få avslutet på detta krig, är alljämt svårt att afgöra; men å andra sidan utgör den talmoligheten, hvarmed det engelska folket har de digrad förenade uppoffringarna, ett tecken på att nationen är besluten att föra kriget till ett sådant slut, som numera synes vara det enda, genom hvilket Britannias världsvälde kan räddas. Kriget har gifvit Englands konkurrenter på världsmarknaden ett ypperligt tillfälle, som de ej försummat att begagna sig af, till att undantränga och skada de af de öfriga stormakterna innerligt hatade örket, som kommer att behöva återkomma för att taga igen den lidna skadan — om den ens någonsin står att reparera. I sannhet, konung Edward VII har, då han på tronen efterträdde sin den 22 januari af följande månad, den äldriga och af hela världen högt ättade drottning Victoria öfvertogit ett tungt o. ansvärsfullt arbete.

Ett par ljuspunkter hvilka skynas fram genom det mörker, som detta krig spridt öfver Englands politiska lif, äro dock att anteckna. Denna utmärkes af den beredvillighet, på många håll entusiastiskt, hvarmed kolonierna skyndat att bespringa moderlandet i nödens stund. Den andra, och den, som intresserar det frinsände Europa långt mera, finna vi i de kraftiga ansatser till en sammanslutning inom landets liberala partier, som blifvit gjorda till följd af lord Roseborys tal i början af årets sista månad.

Om alltså England med vemod måste bli cka tillbaka på det gångna året, så kan Ryssland, dess mäktige medtäffare i Asien, betrakta det desto större tillfredsställelse. Och här komma vi in på den saken ligen viktigaste tilldragelsen under 1901 på den internationella politikens område, det s. k. fredsslutet med Kina. Visserligen återstår i Kina ännu ett jättearbete för den europeiska kulturen, men utgången på konflikten med den mongoliska kolossen visar dock, att stormakterna kunna, då så påfordras, samarbeta utan att komma i luften på hvarandra. Med "fredsslutet" voro alla makterna i det stora hela nöjda, men tillfredsställelsen

skulle ha varit mindre, åtminstone å Englands sida, om man vetat hvad Ryssland lyckats i hemlighet utverka åt sig. Det torde nämligen kunna anses som ett faktum, att den ryske björnen numera förmår Mandschuriet med sina tamar. Och den aptit, som denna fångst gifvit den omätliga, skall alljämt vaxa och vaxa. Den under året fullbordade transsibiriska järnvägen skall ytterligare befästa det ryska väldet i Asien, som för öfrigt har lika tydliga tendenser att utvidga sig söderut som österut. Ryssland vill komma till Persiska viken, men utan strid med England blir det ej, lik som väl ock ett krig med Japan torde vara oundvikligt, om Ryssland fortsätter sin ferocitets politik i yttersta Östern.

Uppfylld af erofrigsplaner på fredlig väg — sådana ha vi tyvärr under det ryska rezeingen knappast haft tid att tänka på den hungersnöd och hela året mast bevitna i Finland — det i öfrigt bed öfliga tillstånd, som råder i stora delar af landet. Som blixtar genom det mörker, som omhöljer tsarriket, kunna betecknas de många fall af samarbete, som i år för första gången ägt rum mellan revolutionära studentelement och arbetare. Det må nu ha varit Tolstojns läror eller något annat, som har buvit frukt, men säkert är, att de våldsamma, revolutionerande oroligheter, som vid flere tillfällen under året ägt rum i Moskva, Petersburg och andra stora ryska städer, kunna betraktas som ett varnande tidens tecken.

Tyskland det hastigt uppblossande världsriket, har icke haft ett godt år. Det ha några tioucental giriga agrarer fört en mer än någonsin het och hansynslös strid mot snart sagt hela den öfriga nationen. Denna strid gäller framför allt den af regeringen föreslagna nya tulltaxan, agaverns skötebarn, som landets industridkare och affärsmän med rätta fördöma. Blevde den genomförd, komme Tyskland utom allt tvifvel att bli inveckladt i ett för landets handel och industri ruinande tullkrig med flere andra stater. Det orattmatiga i agrarernas fördrag framträder i denna skarpere dager, då man betraktar de tillstånd af tillbakagång, hvori landets industri för ögonblicket befinner sig och som i stället kräver det kraftigaste stöd afven från staten. Depressionen på detta område har framkallat icke blott en mängd kraacher, som vittnat dåligt om solidariteten inom affärs- och industrivärlden, utan afven, och hvad mycket värre är, en stor brist på arbete, så att hundratusentals arbetarfamiljer se sig vid årsskiftet hänvisade till den allmänna välgörenheten, hvilken sannerligen icke är alltför gifvild i kejsar Wilhelms land. En nedslagen bild erbjuder ock affären i Gumbinnen, hvilken väckt hela den rattänkande samtidsens afsky, såsom utgörande ett bevis på hvad militär hansynslöshet kan göra sig skyldig till, när det gäller att

till hvad pris som helst rädda arméens "anseende" och "ära". Här har dock det stora flertalet inom landet ställt sig i opposition mot styrande, hvilket dock icke synes ha varit fallet i Wreschen affären där de flesta tyska organ tagit parti för den nyske preussiske skolläraren, som misshandlade några polska barn, därför att de älskade sitt modersmål högre än alla tyskars tungomål. Denna i sin början rätt obetydliga sak har emellertid resulterat i de hastigaste anti-preussiska demonstrationer — afven i det österrikiska Galizien — och den politiska himmeln i Tyskland torde ha förmerkat daraf fullt lika mycket som af tullariffen och den ekonomiska depressionen.

Frankrike har under det gångna året med beundransvärd framgång fortsatt den lyckliga vägen, på hvilken landet forts in af den mest frinsände ministär, som någonsin ledt den tredje republikens skifvande öden. Genom kongregationslagens antagande har republikens lag, som betyder ungefär detta som slutet på dessa mörka maktens val öfver nationen. Denna lags antagande har afven haft till följd ett närmande från Italien, som dari med rätt sett ett tecken på, att Frankrike icke — såsom man länge föreställt sig söder om Alperna — vill ytterligare värna om påfveidets världsliga makt. En af de stora politiska händelserna i Frankrike har vidare varit ryske tsarens besök, hvarigenom alliancen med civilisationens fiende i öster gjorts ännu fastare och den vapnade världsfreden fått en garanti, ytterligare starkt genom "redsturs tens" sammantraffande med kejsar Wilhelm.

Samtidigt med att klerikalism och falsk nationellism fått sina kraftiga och djupa hugg, det bättre förhållande till arifvandet i östern, som för ett par år sedan började inträda, allt var utvecklets, och alltför i detta afseende godt för framtiden.

För första gången på många år kan Italien glädja sig åt ett vackert statsfinansiellt bokslut, något som betyder ofantligt mycket i detta af tunga skatter tryckta land.

Det politiska lifvet i Österrike Ungern företer samma bedröfliga virrvarr, som där sedan flere år blifvit ordningen för dagen. Detta gäller nu egentligen kejsardömet Österrike, som man ser småningom slitas sönder under de ständiga striderna mellan de olika folkelementen, hvilka utan tanke på de gemensamma patriotiska intresserna kivas om bagateller.

Sammanböcklad af inre upploppningstillstånd erbjuda de mindra Balkanstaterna, och hvad Turkiet beträffar, så går det lika sorglöst som förut undergången till mötes.

Spanien har under 1901 liksom under föregående år haft att kämpa med den allt mer öfverhandtagande klerikalismen och dåliga affärer, den ena revolutionen har följt på den andra; räddningen — om den står att finna — synes fjärran.

Canada-nyheter.

— I går var årsdagen af drottning Victorias död.

— Farmarna i Hargrave ämnar bygga väg en egen elevator.

— Landet kring Indian Head kostar nu \$24 per acre.

— Canada exporterade till England förlidet år mejeriprodukter till ett värde af \$3,697,780.

— Edmonton järnvägsstation är snart ett minne blott. Stationen kallas nu Strathcona.

— Mr. James Sutherland har utnämns till sjöfarts och fiskeriminister i domionkabinettet.

— Afkastningen af grufvgriften i British Columbia förlidet år uppgår till \$20,733,501, hvilket är 25% mer än år 1900.

— Guld i Holland, Man. En farmare Campbell fann nyligen ett par små guldklimpar bland grus som han upptog ur Cypressfloden.

— En C. P. R. bromsare i Montclair Alta., dödades i söndags i Estevan under vagnskoppling. Hans namn var Collins.

— En familj i Neepawa, Man., förlorade genom döden ett barn, som kommit öfver en ask nervpiller, af hvilka det svalde flera stycken.

— Svampland kommissionärerna A. J. Macdonnell och A. F. Martin afreste i förgår till Teulon jämte 16 yx män för att undersöka myrarna samt uthugga nya vägar.

— De nya viktiga valsegrar, som vunnits af det liberala partiet, äro otvetydliga bevis på att liberalism fortfarande är den lämpligaste för Canadas jordmän.

— Ontarioregeringen har framlagt sin budget, visande ett kassaöverskott på nära en och en half million dollars. Det är helt annat mot i Manitoba.

— Canadiskt kol importerats till Sverige. En skeppslast har lossats i Göteborg för statens järnvägars räkring. Utfaller profvet till järnvägsstyrelsens behållighet torde en god marknad i Sverige finnas.

— Deputy minister Smart, som för när är i England för att organisera immigrationsagenturerna där, har ställt dessa under direkt kontroll af inrikes departementet och under samma praktiska och effektiva system, som användes här i landet.

— Portage la Prairie borna hade ett litet sensationsnöje i måndags. En s. k. vigilanckommitté föreoz en razzia i en bordell och af förde hela rasket, bestående af 14 yngre män och ett par kvinnor, till polisstationen.

— Galicerna ute vid Pleasant Home, Lake Winnipeg, hafva petitionerat provinsregeringen om hjälp för vägbygge. De hafva bott därute ända sedan 1898, betala sina kommunalskatter, men det oaktadt blifvit förbisedda af lokaregeringen med allmän landväg.

Nordbor i Canada.

— Mr. Gus. Peterson, bosatt vid Glendale, Man., råkade halka och falla under det vedlöss han körde, hvarvid han afbröt sin ena arm.

— Norskarne i settlementet kring Northern P. O. Alta., äro i ferd med att bygga en kyrka. En af de äldste settlarne i Beaver Lake distriktet, James Vruden, afled i söndags åtta dagar i 80 års ålder. Han begrafdes i Northern.

— I Yukon råder mycken uppståndelse med anledning af det andra guldfynd man gjort i Eldorado-grufvan. Man har nämligen sedan man genomträngt den första bergbotten träffat på nytt guldförande under det samma. Äfven vid andra småbackar har rika fynd gjorts.

— Slöjdskolssystemet får afven i Montreal idel beröm, att dömma af en uppsats i "Witness". Som synes af namnet är det afven där en landsman, som är chef för undervisningen nämligen Mr. C. Johansson, "Director of Manual Training for the Province of Quebec", som hans titel lyder.

— Pastor B. O. Berg från Rat Portage besökte under söndagen de skandinaviska settlarne, som slagit sig ned i Rainy River distriktet utmed riksgränsen, och höll där sin första konfirmation. Två barn till familjen Clementson Oskar och Clara, som under sommaren undervisats af pastor Berg, konfirmerades.

— Kyrkostämman. Från Percival meddelas: Den Sv. Ev. Luth. församlingen i Percival, Assa, har nu hållit sin sedvanliga årsstämma. Bland ämnena som förekommo, må nämnas tjänstemännens tillsättande; till diakon af tjena 3 år valdes M. O. Strandlund och till trustee för samma tid Jakob Wanman. P. J. Wickberg utsågs till föreläsare och sekreterare och till orgelnist och skollärare N. Nilson. Så fattades beslut att hålla en och en half månads församlingsskola.

Förenta Staterna har erhållit ett anbud att köpa Panamakanalens i det skick, som den nu befinner sig, för 40 millioner dollars. Senatens kanalkommitté har en hålligt rekommenderat förslaget.

Utlandska nyheter

Vid en jordbävning i Mexico blef staden Chilpancingo förstörd och 300 människor förlorade lifvet.

Förenta Staterna har erhållit ett anbud att köpa Panamakanalens i det skick, som den nu befinner sig, för 40 millioner dollars. Senatens kanalkommitté har en hålligt rekommenderat förslaget.

Kriget i Syd Afrika.

Rykten om att fredsunderhandlingar pågingo med boerna utsläpptes i förra veckan, men ha beklagligtvis ännu ej bekräftats.

General Scheeper har blifvit dömd att arkebuseras, hvilket föranledt dr. Leyds att afsända en protest till makterna.